

The background is a vibrant collage of abstract shapes and patterns. It features large organic shapes in shades of orange and yellow, some filled with white dots or wavy lines. A dark brown area with a fine white dot pattern is also present. Small yellow squiggly lines are scattered throughout. A white rectangular box with a torn bottom edge is positioned on the left side, containing the title and subtitle.

Δ'ΑΝΕΙΑ & ΧΡΕΟΚΟΠΊΕΣ

Η Ιστορία της
Ελλάδας

Δ'ΑΝΕΙΑ & ΧΡΕΟΚΟΠΊΕΣ

- Η ιστορία της Ελλάδας -

*Ποιος είδε κράτος λιγοστό σ'όλη τη γη μοναδικό
εκατό να εξοδεύη και πενήντα να μαζεύει*

(Γ. Σουρής)

Κωνσταντίνος Καρανάτσης
Αναπληρωτής Καθηγητής
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ (1824, 1825)

Δάνεια	Ποσά	Νόμισμα
Α' δάνειο (1824): 800.000 λίρες, τιμή έκδοσης 59%	472.000	λίρες
	Έξοδα 164.000	»
	Εισπράχθηκαν 308.000	»
Β' δάνειο (1825): 2.000.000 λίρες, τιμή έκδοσης 55%	1.100.000	λίρες
	Έξοδα 868.000	»
	Εισπράχθηκαν 232.000	»

Πηγή: Α. Ανδρεάδης, 1939b:306,307

ΔΙΑΧΕΪΡΙΣΗ & ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- ΑΠΟΔΟΧΈΣ

μεσολαβητών και εκδοτών

- ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΪ

«Καρτερία» & «Ελπίς» !!!

- ΜΙΣΘΟΪ

«ναύται, στρατιώται και πολιτικοί υπάλληλοι
έπαυσον υπηρετούντες αμισθί»

1827

παύση πληρωμών

ΤΟ ΔΑΝΕΙΟ ΤΟΥ 1832 (ΏΘΩΝ)

64.000.000 δρχ	
τιμή έκδοσης 94% = 57.000.000 δρχ	
Κέρδη εκδοτικού οίκου (Rothschild)	4.945.761,60
Τοκοχρεολύσια 1833-35	7.600.000,00
Χρέη προς Μεγάλες Δυνάμεις	1.962.407,24
Εξαγορά Αττικής, Εύβοιας, Φθιώτιδας	12.531.238,40
Μισθοί Αντιβασιλείας	1.409.000,00
Μεταφορά βαυαρικού στρατού	1.656.703,28
.....

Πηγή: Α. Ανδρεάδης, 1939b:334

1843

προσωρινό χρεοστάσιο
(προσωρινή παύση πληρωμών)

ΤΑ ΜΈΤΡΑ ‘ΜΝΗΜΟΝΊΟΥ’ 1843

- ✓ Απόλυση 1/3 των δημοσίων υπαλλήλων
- ✓ Περικοπές της τάξεως του 20% στους μισθούς του Δημοσίου
 - ✓ Παύση πληρωμής των συντάξεων
- ✓ Προκαταβολή απόδοσης του φόρου εισοδήματος και της «δεκάτης»
 - ✓ Αύξηση δασμών και χαρτοσήμου
- ✓ Κατάργηση των κρατικών υγειονομικών υπηρεσιών
- ✓ Νομιμοποίηση αυθαιρέτων και καταπατημένων γαιών έναντι προστίμου!

.....

1 8 4 3 - 1 8 7 8

- Η διεθνής κεφαλαιαγορά κλείνει για την Ελλάδα και η Ελλάδα κλείνεται στην μικρή εσωτερική της κεφαλαιαγορά καθώς και σε «παντός είδους δημοσιονομικά επινοήματα»
- Η δανειοδότηση γίνεται από την «Εθνική» τράπεζα που χαίρει προνομίων από το κράτος λόγω της εξυπηρέτησης
- Το 1878 επέρχεται συμβιβασμός μεταξύ της Ελλάδας και της διεθνούς κεφαλαιαγοράς. Οι κρουνοί δανείων ανοίγουν

ΟΙ ΚΡΟΥΝΟΙ ΤΩΝ ΔΑΝΕΪΩΝ (1878 - 1893)

Έτος	Ονομαστικό κεφάλαιο (χρυσά φράγκα)	Πραγματικό κεφάλαιο	Επιτόκιο
1879	60.000.000	44.000.000	8,18 %
1880	120.000.000	89.500.000	6,70
1884	100.000.000	69.786.000	7,15
1887	135.000.000	90.900.000	5,95
1887	30.000.000	20.436.000	5,87
1889	125.000.000	91.000.000	5,50
1891	<u>60.000.000</u>	<u>53.000.000</u>	5,66
	630.000.000	458.622.000	

Πηγή: Α. Ανδρεάδης, 1939b:365

1893

Τα δάνεια της περιόδου 1879-
'91 ξεπερνούσαν τις
δυνατότητες της ελληνικής
οικονομίας

Στην αδυναμία αποπληρωμής
κηρύσσεται πτώχευση

1898
ΔΟΕ

‘Όλα του γάμου δύσκολα κι’ η
νύφη γκαστρωμένη

1897-Ελληνοτουρκικός πόλεμος

Έτος 1898

Έν Αθήναις τῇ 26 Φεβρουαρίου

Ἀριθ. 28

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Περὶ διανοῆς ἐλέγχου.

ΝΟΜΟΣ ΒΦΙΘ'

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισμένοι ὁμοῦνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσκαμεν καὶ διατάσσομεν

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Σύστασις τοῦ διανοῆς Ἐλέγχου.

Ἄρθρον 1.

Συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 2 τῆς προκαταρκτικῆς πράξεως περὶ εἰρήνης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας, τῆς ὑπογραφείσης ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 6 18 Σεπτεμβρίου 1897 ὑπὸ τῶν μισολαθρησαστῶν Δυνάμεων, καὶ τῷ τελευταίῳ ἄρθρῳ αὐτῆς, δι' οὗ καθίσταται ἐκτελεστικὴ ἡ ρῆτρα· τῆς αὐτῆς πράξεως, ἡ εἰσπραξίς καὶ ἡ διάθεσις προσόδων ἐπαρκῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ διὰ τὴν πολεμικὴν ἀποζημίωσιν δανείου καὶ τῶν ἄλλων ἑθνικῶν χρεῶν τίθενται ὑπὸ τὸν ἀπόλυτον ἐλεγχὸν Διαθεῶς Ἐπιτροπῆς Ἀντιπροσώπων τῶν μισολαθρησαστῶν Δυνάμεων, ἐδρευούσης ἐν Ἀθήναις.

δικαιωμάτων, ὧν ἀπολαύει καὶ τὸ προσωπικὸν τῶν ἐν Ἑλλάδι διαπιστωμένων Προσβιῶν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἀντιπροσωπεύει ταύτην παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει καὶ ἀπέναντι τῶν τρίτων. Θέλει ὑπογράφει ἐν ὀνόματι αὐτῆς τὰς πράξεις καὶ τὴν ἀλληλογραφίαν καὶ θέλει ἐπιβλέπει τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς.

Τὰ καθήκοντα τοῦ Προέδρου θέλουσι ἀσκεῖσθαι ἀλληλοδιαδόχως ὑφ' ἑκάστου τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπὶ ἐξάμηνον.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τὰ μέλη, τὰ ἀσκήσαντα τὰ καθήκοντα τοῦ Προέδρου, ἐκλεγθήσονται ὑπὸ τῶν συναδέλφων αὐτῶν. Ἡ προεδρία θέλει κατόπιν ἀνατίθεσθαι ἀλληλοδιαδόχως εἰς ἑκάστον τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κατ' ἀλφabetικὴν τάξιν τῶν ἐκπροσωπούμενων Δυνάμεων.

Ἐν τούτοις οὐδὲν μέλος δύναται νὰ περιβληθῇ τὰ καθήκοντα τοῦ Προέδρου, ἔκν δὲν ἀποτελῇ μέρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ ἐνὸς τοῦλάχιστον ἔτους.

Τὰ καλούμενα εἰς τὴν προεδρίαν μέλη κατὰ τὴν τεταγμένην τάξιν διαδοχῆς, δικαιούνται ὅπως μὴ ἀποδεχθῶσι

ΤΟ ΑΝΈΦΙΚΤΟ ...

- Η Ελλάδα των “δυο ηπείρων και πέντε θαλασσών” (Συνθήκη Σεβρών) υπερκερνούσε το οικονομικό της ανάστημα.

Οι στρατιωτικές δαπάνες για την επιτήρηση της Μ. Ασίας απαιτούσαν τα 2/3 του προϋπολογισμού, ενώ η εκστρατεία στην ενδοχώρα της Ανατολίας κόστιζαν 8.000.000 δραχμές ημερησίως !

1922

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟ ΔΑΝΕΙΟ

Δημητράκη τα ηύρα τα λεπτά
(Πρωτοπαπαδάκης προς Γούναρη)

- Το αναγκαστικό δάνειο απέφερε στο Δημόσιο 1.550.000.000 δρχ. Αντιμετωπίσθηκαν οι άμεσες ανάγκες αλλά η «στεναχώρια» δεν λύθηκε.

ΣΥΝΑΡΜΟΗ ΕΤΗΣΙΑ ΑΡ. 80-ΕΣΑΜ. 40
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ • ΛΙΡΑΙ ΑΓΓΛΙΑΣ 3
ΑΜΕΡΙΚΗΣ • ΔΟΛΛΑΡΙΑ 10

ΠΑΣΑΙ ΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΜΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΝΤΑΙ
ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΗ 2
ΑΡΙΘΜ. ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ 11 - 60

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΓΓ. ΒΛΑΧΟΣ

ΑΓΓΕΛΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ ΠΡΟΠΗΡΩΤΕΙ
ΧΡΗΜ. ΑΠΟΣΤ. ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ

ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΔΕΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ
ΤΗΛΕΓ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ "ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΝ",

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ν. ΚΡΑΝΙΩΤΑΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΕΛΛΑΝΤΗΣ Χ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΑΠΟΣΥΡΕΙ ΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΧΙΛΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΔΡΑΧΜΟΝ ΤΑ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΜΑΣ ΘΑ ΚΟΠΟΥΝ ΕΙΣ ΔΥΟ ΚΑΙ ΤΟ ΗΜΙΣΥ ΘΑ ΔΟΣΩΜΕΝ ΕΙΣ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΟ ΤΕΜΑΧΙΟΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΙΣΧΥΕΙ ΔΙΑ ΤΟ ΗΜΙΣΥ ΤΟΥ ΘΛΟΥ ΠΟΣΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΑΛΛΟΥ ΗΜΙΣΕΩΣ ΜΑΣ ΔΙΔΕΤΑΙ ΕΝΤΟΚΟΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑ, ΕΝΕΧΥΡΙΑΖΟΜΕΝΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΜΙΣΘΟΙ, ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΑ, ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ ΕΙΣ ΑΚΕΡΑΙΟΝ· Η ΔΡΑΧΜΗ ΕΝΙΣΧΥΕΤΑΙ· ΟΥΔΕΜΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΑΣ

Την 5 1/2 ἄρζεται ἡ Συνεδρίασις.
Ἀνακοινούνται διαμαρτυρίαι κατὰ τῶν Συμμοχτικῶν ἀποφάσεων, ἐκ μέρους τῶν ἐπαγγελματικῶν Σωματείων Ἀθηνῶν, τῶν πολιτικῶν συλλόγων, τῆς Δωρικῆς Ἀδελφότητος, πάντων τῶν Σωματείων Κερκίρας· καὶ Βόλου κ.λ.π.
Ὁ Εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν Ἀθηνῶν, ζητεῖ τὴν ἄδειαν πρὸς καταδίωξιν τοῦ πληρεξουσίου κ. Ροδοκανάκη.

Ἀνακοινοῦνται ἔγγραφοι τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας κ. Ρούφου ζητοῦντος τὴν συγχρότητα Ἐπιτροπῆς ἐκ Πληρεξουσίων πρὸς συμμαχίαν εἰς τὸ ἐν Ρώμῃ συνέδριον τῆς διεθνούς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου.

Κατατίθενται διάφορα νομοσχέδια καὶ ὁ λόγος δίδεται εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, ὅστις καταθέτων τὸν προϋπολογισμὸν, τὸν ὁποῖον δημοσιεύομεν ἀναλυτικῶς εἰς τὴν 3ην σελίδα, λέγει τὰ ἑξῆς:

ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΔΑΚΗΣ. Ἀκριβῶς τὴν τιμὴν κύριοι πληρεξούσιοι νὰ καταθέσω τὸν προϋπολογισμὸν τῆς χρήσεως

ἑκατὸν ἑξοδὸν τῆς χρήσεως 1921-1922.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ
ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 1921-1922
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΟΥ 1920-1921

Ἐξοδὸν τακτικόν. Κατὰ τὸ 1920 τακτικὰ ἔσοδα προϋπολογισθῆσαν εἰς 517 ἑκατομμύρια ἐναντι τῶν 716 ἑκατομμυρίων τοῦ 1921. Ἐπὶ τὸν οὗτω 198 ἑκατομμυρίων αὐξήσις τῶν τακτικῶν ἐσόδων ἀναλυομένη εἰς 125 ἑκατομμυρίων αὐξήσιν ἐξ ἐμμέσων καὶ ἀμέσων φόρων. 28 ἑκατομμυρίων αὐξήσιν ἐκ μονοπωλίων, 10 ἑκατομμυρίων αὐξήσιν ἐκ τοῦ χαρτοσήμου, 27 ἑκατομμυρίων αὐξήσιν ἐκ τῶν στρατιωτικῶν παρεχομένων χορηγῶν καὶ 8 ἑκατομμυρίων ἐκ διαφόρων ἄλλων πόρων.

Ἐξοδὸν τακτικόν. Ἐξοδὸν τακτικὸν ἔσοδον

κατὰ αὐτὰ τὰ τακτικά, τὸ ἔλλειμμα τῶν 700 ἑκατομμυρίων, περὶ τοῦ ὁποῖου οὐδὲν ὁμιλήσα πρὸ ὀλίγου, θὰ καλυφθῇ. Εἴνε δύο αἱ ὁδοὶ τὰς ὁποίας θὰ ἀκολουθήσωμεν. Πρῶτον ἡ ὁδὸς τῶν οἰκονομικῶν ἀναμφισβήτητος. Περὶ τούτου ὑπάρχει τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον καθορίζει τὴν ἰδίαν γενέσθαι. Ἡ δευτέρα ὁδὸς εἴνε ἡ ὁδὸς τῆς ἐπιβολῆς τῶν φόρων Ἡ Κυβέρνησις κατήριεσε οὐρανὸν ὅλην νομοσχεδίων διὰ τῶν ὁποίων ἐπιβάλλει νέους φόρους καὶ τροποποιεῖ ὑφιστάμενους.

Ἀντισημαίνει ὅτι διὰ λόγους ἀνεξαρτήτων τῆς θέλησός μου δὲν καταδέτω σήμεραν ὅλα αὐτὰ τὰ σχετικά Νομοσχέδια. Δύναται μόνον ὁδὸς λέξαις νὰ εἰπω ἐκ' αὐτῶν. Ὅτι τὰ Νομοσχέδια

ταῦτα κατ' ἐλάχιστον πλήττουν τὴν μαστίαν καὶ τὴν κατωτέρα τάξιν τῶν πολιτῶν Ἑλλήνων. Τὰ Νομοσχέδια ταῦτα κυρίως πλήττουν τοὺς πτωχέτους νὰ πληρώσωσιν. Διὰ τῶν Νομοσχεδίων αὐτῶν ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ καλύψωμεν τὸ ἔλλειμμα τῶν 700 ἑκατομμυρίων, πλην διὰ νὰ εἶμαι ἀκριβέστερος δηλώ ὅτι θὰ καλύψωμεν τὸ ἔλλειμμα τοῦτο κατὰ ἑκατομύρια ἀσφαλῶς.

Ὅσον οὖν πᾶσι τοις Νομοσχεδίοις ταῦτα θὰ ἀποβληθῶσι εἰς τὴν Συνέλευσιν θὰ συζητηθῶσιν καὶ ἐπὶ αὐτῶν καὶ εὐχρημαὶ λόγῳ τῆς φύσεως αὐτῶν νὰ ψηφισθῶσι τὰ ταχέως.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ

ΚΑΙ ΗΜΙΣΕΩΣ ΔΙΣΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟΥ
ΠΟΣΕΩΣ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ

ἐν τῇ αἰδοῦσῃ ταύτῃ θὰ ἐπὶ ὅλην τὴν κόμην τὸ πρακτικόν, τὸ ὁποῖον φαντάζεσθε ὁποίας συνεπειὰς θὰ ἔχη ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς ἐν γένει ζωῆς τοῦ τόπου.

Φωνάζουν, καὶ δικαίως, οἱ ἐπάλληλοι σήμερον μετὰ τὴν αὐξήσιν τῶν 70 ἑκατομμυρίων, τὰ ὁποία ἐδόθησαν ἐντὸς ἔτους καὶ λέγουν: ἀδὲν δυνάμεθα νὰ ζήσωμεν διότι αἱ δραχμαὶ, τὰς ὁποίας λαμβάνομεν σήμερον ἀξίζουν τὸ τέταρτον τῶν προπολεμικῶν δραχμῶν. Θὰ ἀδελφώσωμεν αὐτοὺς ἐκ νέου, καὶ ὅταν ἡ δραχμὴ διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ νέου χαρτονομίσματος θὰ ἀξίῃ τὸ δέκατον τῆς προπολεμικῆς ἀξίας, οἱ ἐπάλληλοι θὰ ζητοῦν νέαν αὐξήσιν, διότι δὲν θὰ δύνανται καὶ πάλιν νὰ ζήσωσι μὲ τοὺς ὑφιστάμενους μισθοὺς. Καὶ θὰ ἀναγκασθῇ νὰ δώσῃτε νέαν αὐξήσιν. Ἐν τούτῃ δὲ περιττὸν εἰ γίνεται ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους; Θὰ διπλασιάζομεν καὶ διὰ δευτέραν φοράν τοὺς φόρους μας; ἀλλὰ καὶ ἐν γένει κοινωνικὴ οἰκονομία τί θὰ γίνῃ; Πᾶσι τὰς ἡμερομηνίας, ὅταν εἰκόνα τοῦ Γεωργίου Σταύρου θὰ ἐξυπηρετοῦν τὴν κυκλοφορίαν τοῦ Κράτους, θὰ ἀποτελῇ ὁμολογίαν ἀξίας 50 δραχμῶν, καὶ τὸ πρῶτον ἐτελείωσιν (παχδεῖα χειροκροτήματα).

Ἐπὶ ταῦτα λέγει ὅτι ἀρ' ἤς στιγμῇ ψηφισθῇ καὶ κυρωθῇ ὁ νόμος, τὸ κυκλοφορὸν χαρτονομίσμα δὲν θὰ εἴνε πλεονέκτημα τὸ ἡμῶν τοῦ σημερινοῦ χαρτονομίσματος, τὸ ὅλον τὸ εἶκός τοῦ Γεωργίου Σταύρου, πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ Βασιλικῶν Στέμματος. Εὐθὺς ὡς τὸ νομοσχέδιον ψηφισθῇ ἐν τῇ Βουλῇ καὶ γίνῃ νόμος, θὰ διεχοτομήσῃ τὸ ἑκατοντάδραχμον — ὁ κ. ὑπουργὸς κόπῃ εἰς δύο τὰ εἰς χεῖρας τοῦ χαρτονομίσματος — καὶ τὸ τεμάχιον, τὸ φέρον τὴν εἰκόνα τοῦ Γεωργίου Σταύρου θὰ ἐξυπηρετοῦν τὴν κυκλοφορίαν τοῦ Κράτους, καὶ τὸ πρῶτον ἐτελείωσιν (παχδεῖα χειροκροτήματα).

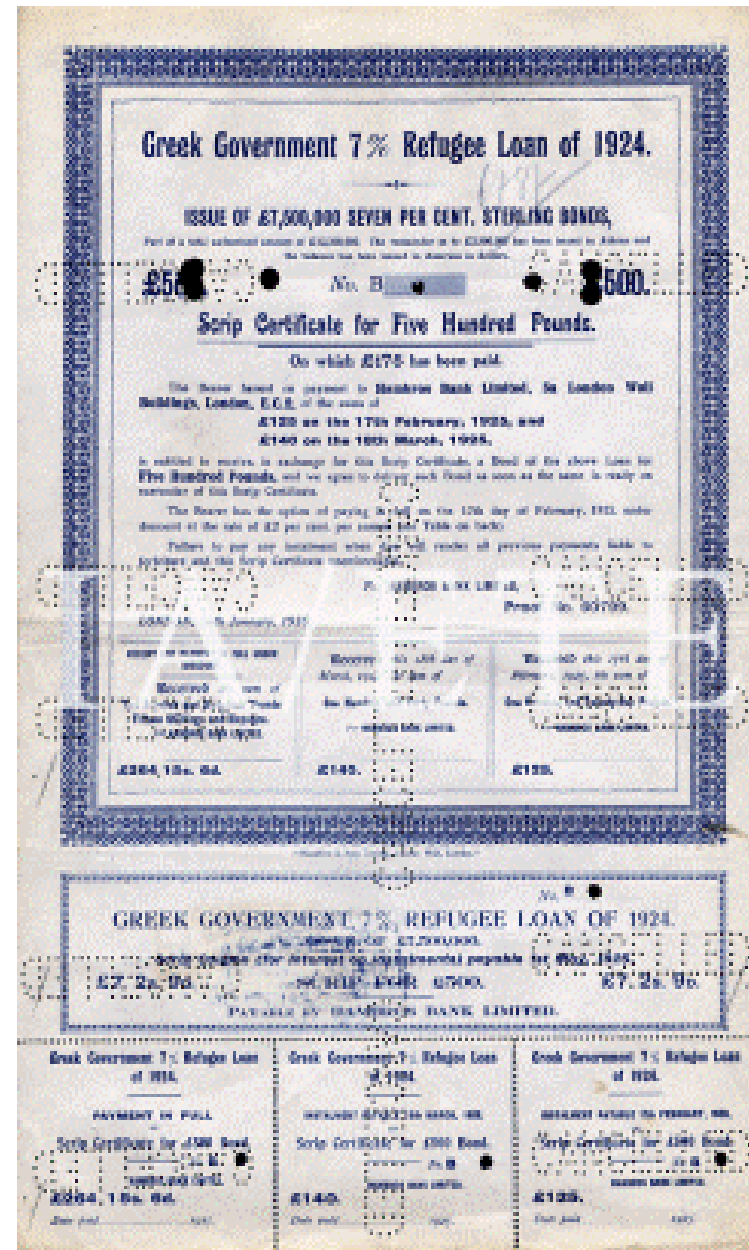
Ἐπὶ ταῦτα λέγει ὅτι ἀρ' ἤς στιγμῇ ψηφισθῇ καὶ κυρωθῇ ὁ νόμος, τὸ κυκλοφορὸν χαρτονομίσμα δὲν θὰ εἴνε πλεονέκτημα τὸ ἡμῶν τοῦ σημερινοῦ χαρτονομίσματος, τὸ ὅλον τὸ εἶκός τοῦ Γεωργίου Σταύρου, πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ Βασιλικῶν Στέμματος. Εὐθὺς ὡς τὸ νομοσχέδιον ψηφισθῇ ἐν τῇ Βουλῇ καὶ γίνῃ νόμος, θὰ διεχοτομήσῃ τὸ ἑκατοντάδραχμον — ὁ κ. ὑπουργὸς κόπῃ εἰς δύο τὰ εἰς χεῖρας τοῦ χαρτονομίσματος — καὶ τὸ τεμάχιον, τὸ φέρον τὴν εἰκόνα τοῦ Γεωργίου Σταύρου θὰ ἐξυπηρετοῦν τὴν κυκλοφορίαν τοῦ Κράτους, καὶ τὸ πρῶτον ἐτελείωσιν (παχδεῖα χειροκροτήματα).

1924

Α Π Ρ Ο Σ Φ Υ Γ Ι Κ Ό Δ Α Ν Ε Ι Ο

Υψος δανείου 12.300.000 λίρες
τιμή έκδοσης 88%
τόκος 7%
χρόνος εξόφλησης 40 χρόνια

- Με εντολή της ΚτΕ την είσπραξη και διαχείριση του δανείου αναλαμβάνει η Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων

1 9 2 9

Η Μεγάλη Ύφεση δεν γίνεται άμεσα αισθητή στην Ελλάδα.

Ο προϋπολογισμός του 1929 κλείνει με θετικό πρόσημο και η αισιοδοξία για το επόμενο έτος είναι διάχυτη

Το 1930 όμως

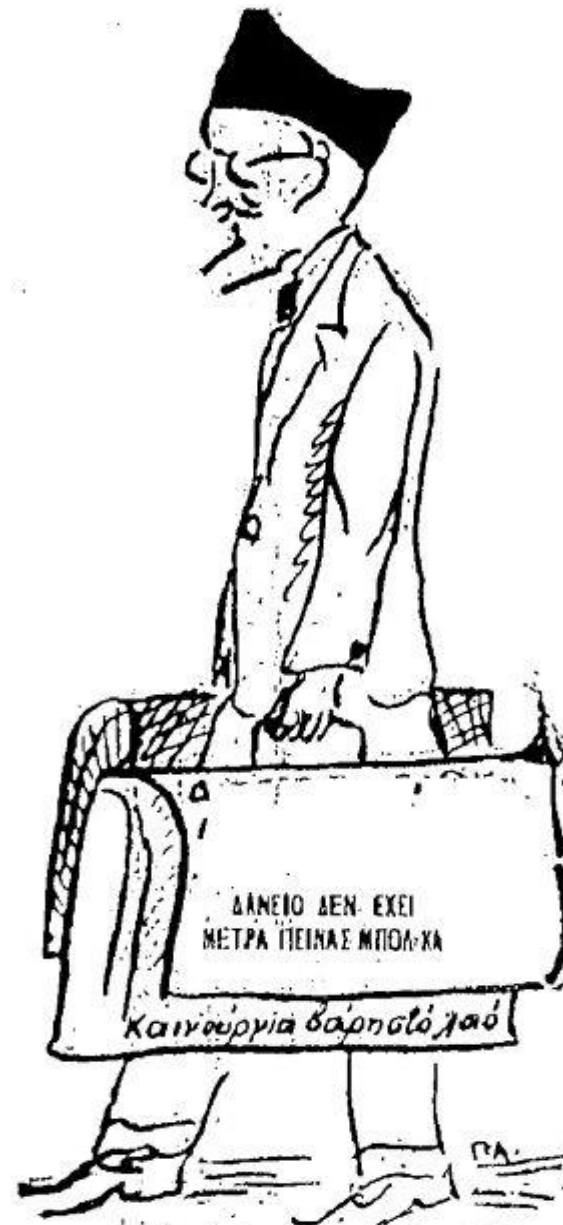
- μειώνονται δραματικά τα εμβάσματα και
- οι τιμές των αγροτικών προϊόντων σημειώνουν ελεύθερη πτώση

Το εξωτερικό χρέος διογκώνεται, διακυβεύοντας τη νομισματική σταθερότητα του 1928-‘30 απομυζώντας τα αποθεματικά της Τράπεζας Ελλάδος

1932

- Οι προσπάθειες για ανεύρεση δανείων δεν τελεσφορούν και κάτω από το βάρος του εξωτερικού χρέους κηρύσσεται στάση πληρωμών
- Το εξωτερικό χρέος ανερχόταν περίπου στο 150% του ΑΕΠ, δηλαδή ήταν περίπου ίδιο με αυτό της «τρελής δεκαετίας» 1879-89 (Βεργόπουλος, 1978:335)

Ο Βενιζέλος επιστρέφοντας απ' την Εξώστη

ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΑ

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

- ... των πολέμων
- Προπολεμικό εξωτερικό χρέος (διεκδικήσεις ομολογιούχων)
- Νομισματική Επιτροπή

Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

- Σχέδιο Μάρσαλ
- Υποτιμήσεις εθνικού νομίσματος (κορυφαία αυτή του 1953)
- Οριακός εξωτερικός δανεισμός («ειδικά» δάνεια)

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

1962

1964

- Η Ελλάδα αναγνωρίζει τις απαιτήσεις των ξένων ομολογιούχων για τα προπολεμικά χρέη
- Διάρκεια αποπληρωμής 42 (1962) και 45 (1964) έτη
- Ξεμπλοκάρει η διεθνής χρηματαγορά

Ἡ Διεθνὴς Τράπεζα εἶ- ναι ἐτοίμη πρὸς δανειο- δότησιν τῆς Ἑλλάδος

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ κ. ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ

Ἀποφάσεις, αἱ ὁποῖαι ἀποκαθιστοῦν τὴν δημοσίαν πίστιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ προωθοῦν τὰς ἑλληνικὰς οἰκονομικὰς διεκδικήσεις ἐναντὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἔλαβεν ἡ κυβέρνησις.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. Κ. Μητσοτάκης ἀνεκοίνωσε χθὲς τὴν ἐσπεραν τὰ ἀκόλουθα:

Πρῶτον: Τὸ ἐσωτερικὸν προπολεμικὸν χρέος ἀναρρυθμίζεται διὰ κατατιθεμένον νομοσχεδίου. Ἡ ὀνομαστικὴ ἀξία τῶν χορηγηθεῖσῶν νέων ὁμολογιῶν εἰς τοὺς κομιστάς προπολεμικῶν ἐσωτερικῶν δανείων διπλασιάζεται, ὁ τόκος αὐξάνεται καὶ θεσπίζεται λαχεῖον. Ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ρύθμισιν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῆς ΕΡΕ, δίδονται ἤδη 160% ἐπὶ πλέον.

Δεύτερον: Τὸ ἐξωτερικὸν προπολεμικὸν χρέος εἰς λίρας Ἀγγλίας διακανονίζεται, βάσει μονογραφείσης χθὲς εἰς Λονδίνον συμφωνίας μεταξὺ ἐκπροσώπων τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν Ἀγγλῶν ὁμολογιούχων.

Ὁ διακανονισμὸς γίνεται ὑπὸ τοὺς ὅρους τοῦ δημοσίου χρέους εἰς δολάρια, ἥτοι: α) παραμένει τὸ ὀνομαστικὸν κεφάλαιον, ἀνερχόμενον εἰς 54.905.600 λίρας Ἀγγλίας, β) ἀναγνωρίζεται τὸ 10% τῶν συμβατικῶν

→ Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΕΛΙΔΑ 7

1967 - 1974 ΔΙΚΤΑΤΟΡΪΑ

- Πλασματική οικονομική ανάπτυξη που καταρρέει το 1973 με την Α πετρελαϊκή κρίση

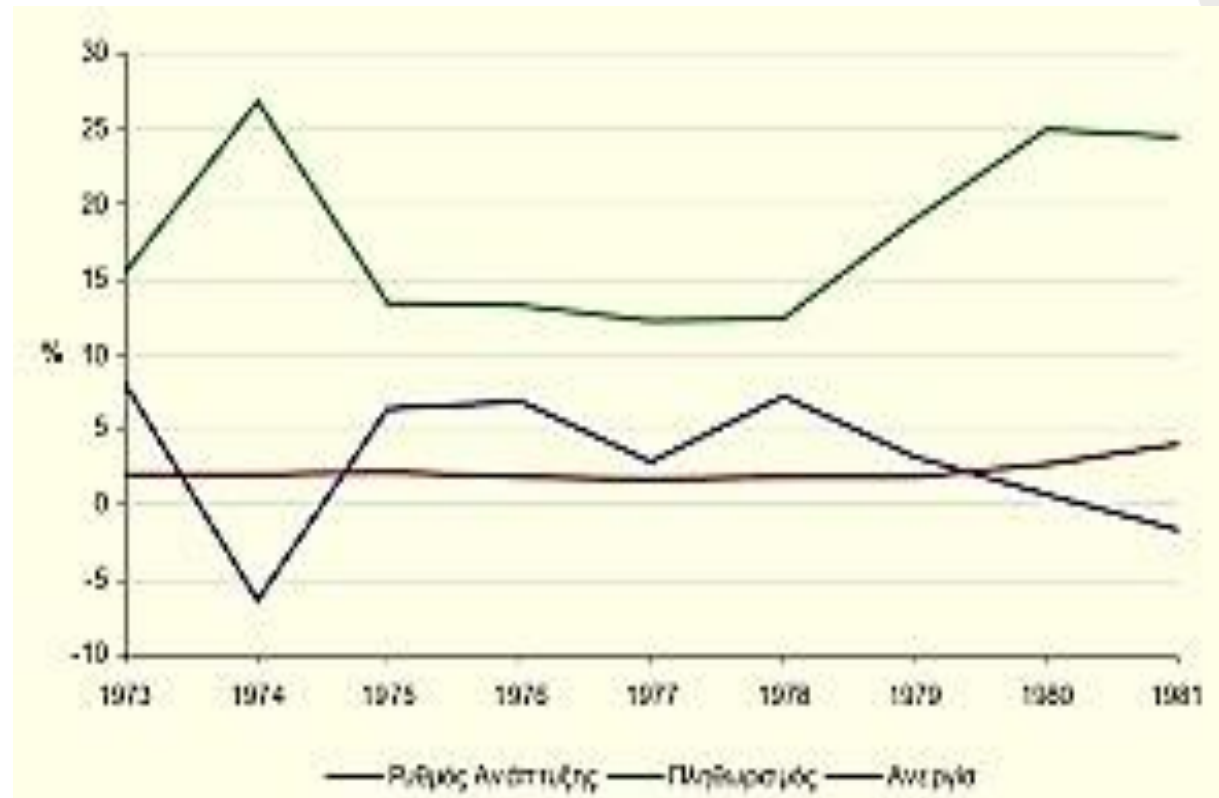
1974 - 1981

ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

Το δημόσιο χρέος αυξάνεται κατά 13,5% του ΑΕΠ. Θεαματική άνοδο παρατηρείται τη διετία 1980-81 όπου εγκαινιάζεται ο **μακροοικονομικός λαϊκισμός**

- Η αύξηση του χρέους σχετίζεται με τις πετρελαϊκές κρίσεις της δεκαετίας του '70 και τη συρρίκνωση των άδηλων πόρων

Ρυθμός Ανάπτυξης, Πληθωρισμός, Ανεργία % (1973-81)

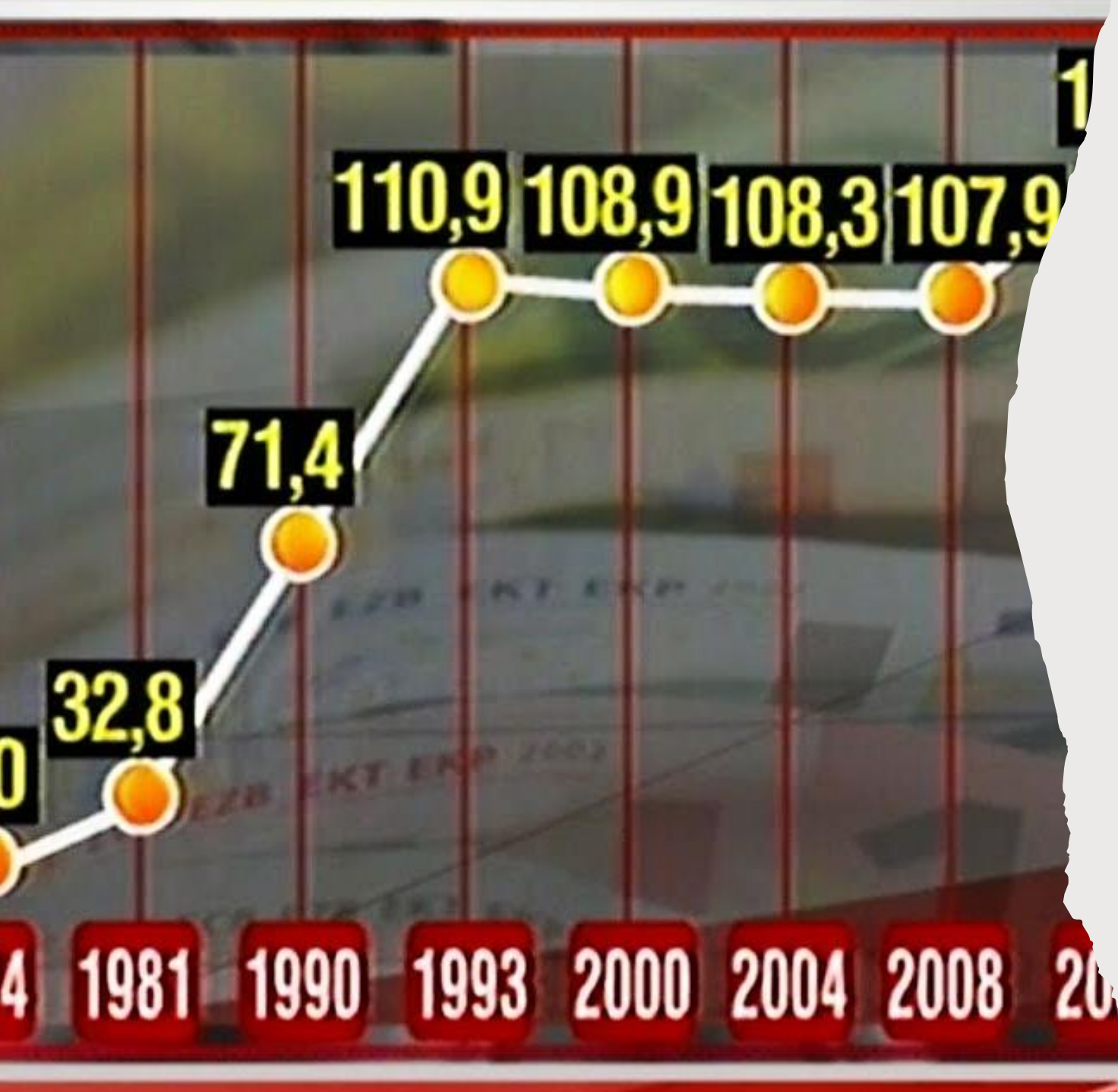

Πηγή: Καζάκος, 2001:301, 309

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΌΣ ΛΑΪΚΙΣΜΌΣ

«(...) η δεκαπενταετής περίοδος 1980-94 χαρακτηρίζεται από το φαινόμενο που ο Rüdiger Dornbusch αποκάλεσε «μακροοικονομικό λαϊκισμό». Σύμφωνα με αυτόν, κυβερνήσεις που θέλουν να γίνουν αρεστές σε ορισμένα στρώματα για μια συγκεκριμένη και σύντομη χρονική περίοδο, καταφεύγουν σε καταναλωτικές παροχές χωρίς παράλληλα να εξασφαλίζουν τη χρηματοδότησή τους από τη χρονικώς προηγούμενη ή τουλάχιστον ταυτόχρονη αύξηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων (...)»

(N. Χριστοδουλάκης in *OT* 22/6/1995)

1981 - 1994 ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

- Η χαλαρή δημοσιονομική πολιτική της περιόδου 1981-85 φέρνει την Ελλάδα στο παραπέντε της πτώχευσης, ενώ
- Η περιοριστική δημοσιονομική πολιτική της περιόδου 1985-89 καταλήγει στο *Τσοβόλα* *δώρα όλα*
- Η δεκαετία του '80 χαρακτηρίζεται από οικονομική στασιμότητα και αβάσταχτα ελλείμματα ενώ η οικονομική πολιτική που εφαρμόστηκε έφερνε στο «λαϊκίστικο μοντέλο» του Diaz-Alejandro

Η ΕΠ'ΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

“Το ελληνικό δημόσιο χρέος είναι δημιούργημα της δεκαετίας του 1980. Προέκυψε από την επέκταση του κράτους (κρατικοποιήσεις & κοινωνικό κράτος). (...) Οι δημόσιες δαπάνες την περίοδο 1974-1990 αυξάνονται ενώ τα έσοδα σταθεροποιούνται. Τη διαφορά κάλυπτε ο δημόσιος δανεισμός και τα σταθεροποιητικά προγράμματα. (...) Το δημόσιο χρέος το 1993 ήταν κοντά στο 110% του ΑΕΠ και σταθεροποιείται για όλη την περίοδο 1993-2009. (...) η αναχρηματοδότησή του γινόταν με νέα χρέη (δάνεια) ενώ η αύξηση του εξαρτιόταν αποκλειστικά από τη σχέση του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας με το επιτόκιο δανεισμού. (...) Η κρίση εμφανίστηκε με την παύση αναχρηματοδότησης του ελληνικού χρέους από τις αγορές (...)”

(Γ. Σταθάκης in *Καθημερινή* 2/2/2014)

